

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

60. An licitum sit se ipsum castrare non solum ad suavitatem vocis conservandam, sed etiam ad superandas tentationes carnis? Et adducitur, quod obligatur quis permittere sibi membrum secari, si ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

tum sit membrum abscindere, tamen hoc procedit in casu necessitatis, vt obferuat D. Thomas in 2. 2. qu. 65. ar. 1. & Doctores communiter in ordine ad conseruationem totius corporis, & ratio est, quia membra sunt propter bonum totius, quando igitur membrum aliquod toti corpori adduceret perniciem, ratio naturalis dicitur illud cefcindi & abici posse: quod etiam procedit ex causa extrinseca adueniente; & ideo si quis ligatus manibus in bello, vel alio loco iniuste detineatur cum vitæ probabili periculo, potest sibi membrum abscindere, si aliter euadere non possit. Similiter si quis haberet manum ferro alligatam, aut parieti sagitta affixam, videret flammam ignis iam iam inuadentem, aut hostes irruentes, licite potest vi brachium relicta manum extrahere si nullum aliud est remedium. Sic etiam qui à canibus detentus mortem timeret, nec aliter euadere potest, licite potest sibi membrum abscindere. Et qui domi inclusus ab hostibus interficiendus detineretur, licite potest cum manifesto periculo fractionis pedis vel manus se per fenestram demittere. Item qui manum habet viperæ veneno tactam, ne venenum cor comprimatur & moriatur, licite potest eam abscindere. Igitur ex sententia D. Thomæ, & omnium Thologorū dicendum est, quod tunc quis potest disponere de mēbris suis, quando eorum abscissio esset necessaria pro salute totius corporis, vel alicuius membri principalis. Et ideo rectè infert Ioannes Vvigers de iust. & iure, tr. 2. c. 2. dub. 19. n. 110 quod extra necessitatem nemini licet se mutilare, siue membro aliquo se priuare, neque curare id fieri per alium. Hinc D. Thomas ubi supra in respons. ad 3. dixit membrum non esse præscindendum propter corporalem salutem totius, nisi quando aliter toti subueniri non potest: ita Sanctus Doctor. Vnde ex his corruunt argumenta, quæ pro sua firmata sententia adducit Pasqualigus; nam in casu Eunuchorum abscinditur membrum non ex necessitate vt corpus vel aliquod eius membrum principale in suo esse conseruetur ne pereat, sed vt vox tantum dulcis & sonora conseruetur. Ergo nulla ratio naturalis dicitur in isto casu vt vno membro damnnum inferatur, imò profusus abscindatur pro melioranda tantum voce, nam vox dulcis, & sonora non est medium necessarium pro tuenda salute totius corporis, vel alterius membri principalis; neque cum voce aspera & dissonanti corpus vel aliquod eius membrum est in statu pereundi. Ergo non tenetur aliquod membrum illi succurrere cum tanto detrimento sui, quia non adest status necessitatis in quo ex ratione naturali tenetur abscissionem pati. Nec si vox ex dulci & sonora efficiatur aspera & dissonans, sequitur ex hoc vt corpus vel membrum aliquod principale pereat, vnde aliud teneretur cum sui detrimento illi succurrere, & nos non sumus in casu in quo quis vocem & loquelam amitteret nisi abscinderetur. Neque honor apud Principes, aut ampla sustentatio potest efficere vt licita sit alicuius membri detractio, vt vult Pasqualigus, cui quidem concedimus quod excellentia vocis sit permagnificanda, sed non est necessaria. Ergo castratio non erit licita, quia non sumus in casu conseruandi suppositum in suo esse ne pereat, sed tantum meliorandi, & perfectionandi, & ideo aduersus Pasqualigum, præter Tannerum, Layman, Megalium, & alios alibi à me adductos, tenent nostram sententiam nouissimè, me citato, ex Societate Iesv Pater Thefaurus in Prax. part. 2. verb. Membrorum mutilatio, c. 1. §. amplia secundò. Bonacina de cens. disp. 7. qu. 2. punct. 2. n. 34. & Pater Magister Lezzana in summa Quæstionem Reg. 1. 3. verb. Homicidium, n. 4. verb. Irregularitas, n. 75.

3. Adde aduersus supra dictam castrationem, quod Eunuchi vehementer libidine inflammantur. Ergo sunt in maximo salutis periculo, quia eis matrimonium inite ab Ecclesia est interdictum, de vehementissima autem

corum venire quicquid asserat Paqualigus, vide Bonacina, & Vvigers ubi supra, quibus etiam vide Basilium Pontium de Marim. lib. 7. c. 67. n. 1. & l. 4. ff. ad leg. Corn. de Sicar.

RESOL. LX.

An licitum sit seipsum castrare, non solum ad suauitatem vocis conseruandam, sed etiam ad superandas tentationes carnis?

Et deducitur, quod obligatur quis permittere sibi membrum secari, si Medici ei id iudicari necessarium ad vitæ conseruationem.

Et quid, quando quis alligatus est, in domo, qua inuaditur si nequeat se dissolui; licet bene manum diuellere, aut à brachio refrimere, ad mortem euadendam? Ex p. 11. tract. 1. & Misc. 1. Ref. 23.

- §. 1. **A**ffirmatiuam sententiam contra me tenet Caramuel in Theol. fundament. fundam. 55. §. 9. per totum, ubi inter alia sic asserit; Homo est usufructuarius vitæ suæ; Patet: esset enim nimis infelix si inter alias misérias quibus inficitur, etiam haberet hanc, quod esset vitæ suæ mancipium, illique deberet vniuersa præponere; habet enim homo etiam infamis, animam, quam debet præponere vitæ, & nobilibus honorem, quem pretiosiorē vitæ fatentur omnes qui ex bonis parentibus nati.
2. Hinc est hominem non posse vitam prodigere posse expendere, quod fecerunt Martyres, faciunt, & milites, & suo etiam modo confessorēs, qui vitæ annos austeritate, & rigore Monastica conseruatione abbreviant. Corpus enim Antonij, Pauli, Hilarionis, &c. Augustini, Benedicti, Bernardi, Dominici, Francisci, Ignatii, &c. non vt Medici, sed vt Monachi Religiosi tractarunt. Hucusque Caramuel.
3. Ex quibus elicit duas consequentias, prima; Cùm igitur melior sit cantor, quam Eunuchus, colligitur pueros posse ad conseruandam vocis suauitatem castrari. Patet, nam aduersarij ipsi non negant magni debere fieri vocis excellentiam, vocis securitatem, stipendij opulentiam, & apud Reges, & Principes auctoritatem. Et hæc consequentia satisfacit quæstioni primæ.
4. Secunda: Cùm etiam non iam maximi, sed summi debeat fieri conscientie tranquillitas, & securitas, colligitur hominem, qui aliter nescit carnis tentationes superare, posse seipsum castrare, vt vel sic reddat suam salutem securam; colligitur ex præcedentibus.
5. Dices, melius est nubere, quam vri, dixit Paulus, melius est castrari, quam vri, non dixit. Ergo in tali casu nubere debet, se autem castrare non debet, immodò nec potest. Et respondeo Paulum agere de hominibus, qui possunt matrimonium contrahere, non de illis qui voto solenni, aut alio legitimo impedimento sunt incapaces, vt id contrahant, & hinc noua oritur difficultas, quæ rogat, An adolescens celebs, qui potest matrimonio legitimo incendium concupiscentiæ extinguere, possit matrimonio relicto ad remedium castrationis recurrere? Nolo omnia soluere, & ideo inter alias, hanc etiam quæstionem Lectori decidendam relinquo. Hæc ibi Caramuel.
6. Sed ego potius puto non esse recedendum à contraria sententia quam olim docui, & præcipue quoad vltimam consequentiam, cum sit communis inter Doctores, & in re tam graui, & tam acriter discussa in Ecclesia Dei propter factum Origenis ad annum 230. qui pro seruanda castitate se castrauit, quamuis discipuli eius, teste Baronio dicant pharmaco fecisse, non abscissione. Et Epiphanius heresi 58. narrat, Valesios non permissis suis elum carnium, antequam se castrarent.
7. Dico igitur primò cum D. Thoma in 2. 2. qu. 65. artic.

Sup. hoc in duabus præcedentibus ref. & in allicarum primatum annot.

Albin ref. ad 1. huius

Sup. hoc sup.
in Rel. 57.

art. 1. quod quando membrum aliquod est infectum, & corruptum totius suppositi, & cancer inuaserit, aut vipera momorderit, nec sit præsto aliud remedium, potest quis etiam licite sua priuata voluntate curare membrum illud abscindi. Ita quoque docet D. Thomas loco citato, & alij passim omnes. Ratio reddi potest, quia membra sunt propter bonum totius; quando igitur membrum aliquod toti corpori adduceret perniciem, ratio naturalis dicitur, illud rescindi, & abici posse; immodò obligatur quis permittere sibi membrum secari, si Medici id indicent necessarium ad vitæ conseruationem, modò absque magnis doloribus fieri possit, vt cum aliis tradit Soto l. 5. q. 2. art. 1.

Sup. hoc in
rel. præterita
§ 2. paulo
postinitium,
à vers. &
ideo si quis,
& in aliis
eius not.

8. Dico secundo, non tantum quando propter intrinsecam membri indispositionem siue infectionem, requiritur eius abscissio ad hoc vt suppositum conseruetur, sed etiam quando hæc est necessaria ad totius conseruationem ex causa extrinsecus adueniente, quam quis aliter amouere non potest, licitum est se membro illo priuare ad suppositi conseruationem: vt verbi gratia, est quis alligatus in domo quæ incenditur, si nequeat se dissoluere, licet manum diuellere, aut à brachio rescindere, ad mortem euadendum, ita cum plerisque aliis Dominicus Soto supra, partem enim videtur referre quomodo nascatur necessitas, quando saltem est in homine, qui aliter se liberare à corruptione totius non potest.

9. Dico tertio, extra necessitate nemini licet se mutilare, siue membro aliquo se priuare, neque curare id fieri per alium. Ratio patet ex modò dictis: & confirmari potest ex pluribus capitulis, vt ex c. significauit, de corpore vitiatu. Can. si quis abscidit 4. & Can. qui partem 6. dist. 55. aded vt ne quidem id liceat sub prætextu vitandi carnis concupiscentias, aut peccata. Vnde nec oculos sibi eruere, aut se castrare quicumque potest; constat est Can. 22. Apostolorum, & Can. 1. Concilij Nicæni, vbi id expresse prohibetur, & docet idem D. Th. loco citato. Ratio est, quia ad peccati euitationem non est membri abscissio necessaria; peccatum enim subiacet voluntati inquit D. Th. motus itaque carnis sine consensu voluntatis peccata non sunt. Quare: dum inuitis nobis exurgunt, potius tolerandi sunt cum læta contraria, quam membra rescindenda, quod ergo Matth. 19. dicitur, *Sunt Eunuchi qui se ipsos castrauerunt propter regnum Dei* interpretatur D. Chrysostomus homil. 63. in *Matth.* fieri non per membrorum abscissionem, sed per malum cogitationum interemptionem. Perfectissime autem id fit per solemne votum perpetuæ continentie, quo quis se facit moraliter impotentem ad generationem. Perperam verò id intellexisse videtur Origenes; qui corporaliter se castrasse refertur, cuius factum ab aliis omnibus improbat; de quo videre licet Eusebium lib. 6. *Histor. Eccles.* cap. 6. & Baronium l. 2. ad annum Domini 208. Accedit, quod frustra ad eos fines fiat membrorum excessio, quia vt loco citato notat D. Thomas ex Chrysostomo, per illam non fit concupiscentia mansuetior, sed molestior. Cui conformiter scribit D. Basilus l. 6. de *Virginitate circa finem*, & Aug. lib. 6. contra *Julian.* c. 5. Arnobius lib. 5. *versus gentes* Isidorus l. 10. *Origenem*, S. Cyrillus *dissertatione aduersus libidinem apud Suidam in Spado*, & alij Indicat etiam quod dicitur Sap. 3. v. 14. *Beatus est Eunuchus, qui manu flagitium non exercuit*, ita legit S. Cyrillus vbi supra & significari ait, eunuchos manibus & digitis corrumperet mulieres, & aditatem furiosè perpetrare, & Ecclesiastici 20. v. 2. *concupiscentia spadonis deuirginavit iuenculam*, & c. 30. v. 21. *sicut spado completens Virginem, & suspirans.*

10. Itaque luxuria comprimitur magis, vt inquit D. Thomas per fratrum cogitationis, quod tunc mens capescit facilius, quando pijs orationibus, ac meditationibus frequentius exercetur, & corpus per studium so-

brietatis in seruitutem spiritus redigitur. Ergo, &c.

Et ita hæc omnia docet Malderus de *inst. tr. 3. ca. dub. 20.* Vvigerus *tract. 2. ca. 2. dub. 19.* Syluius in l. 1. ca. 65. art. 1. concl. 2. Lessius *eo tract. lib. 2. cap. 9. dist. 10. dub. 14.* Dicastrillus de *inst. lib. 2. tract. 1. dist. 19. dub. 17. numero 559.* Marcus Serra in *tom. 2. in 2. D. Thome quest. 65. artic. 1. dist. 19. § 10.* Bulembaum *vbi infra*, Filliucius *tom. 2. tract. 19. cap. 11. quest. 3.*

11. Ad id verò, quod asserit Caramuel, nempe hominem esse usufructuarium vitæ suæ, & sui corporis, ergo manente illa substantia potest vt membris suis, & adducit exemplum de usufructuarii hortii.

12. Respondedo, non esse hanc rationem admittendam, quia vt ait Dicastrillus de *inst. l. 2. tract. 1. dist. 10. dub. 17. nu. 559.* & alij homo tenetur vitam conseruare, quod perfectè constat integritate membrorum, ergo licet, vt vult Caramuel sit usufructarius vitæ & sui corporis, non potest sibi abscindere aliquod membrum, quia non illa maneret substantia rei, cum, vt dictum est, vita perfecta consistit in integritate membrorum, de quibus licet homo, vt vult Caramuel sit usufructarius, tamen cum amputantur, non solum illa non manet, sed perit substantia eorum, cum non possint amplius exercere actiones à natura sibi inditas, ergo, &c.

13. Vnde ex his patet responso ad argumentum Caramuelis de usufructuarii incidente ramos arborum; Nam ramus non est ita pars integralis arboris, vt est verbi gratia manus, aut aliud membrum: Et ideo amputato ramo, remanet adhuc integer arbor, quod non accidit quando abscinditur membrum ex corpore humano, cum illo abscisso, non dicitur corpus remanere integrum, sed mancum & defectuosum; Nam vt dictum est, vita & corpus humanum constat integritate membrorum ab ipsa natura ad propria munia destinata.

14. Itaque non solum ad sedandas tentationes carnis sed etiam ad conseruandam suauitatem vocis puto, castrationem esse illicitam.

15. Et ita nostram sententiam contra Caramuellem præter Eminentissimum Cardinalem Luigo, & plures alios à me alibi adductos, videtur, me citato, & etiam docere Marcus Serra *tom. 2. in 2. D. Thome quest. 65. artic. 5. in fine*, & absolute Hermannus Bulembaum in *medulla Theologia moralis l. 2. tract. 4. c. 1. dub. 1.* & Ioannes Pontius in *curia Theologia disput. 52. qu. 4. concl. 2. num. 19.* vbi sic; Patet peccare eos qui castrant se, aut permittunt id fieri à parentibus ad conseruandam, vel procurandam vocis suauitatem, aut etiam ad vincendas facilius carnis tentationes. Ita ille.

16. Vnde me citato, nouissimè Pater Thomas Hurtadus *var. tom. 2. tract. 12. cap. 1 § 12. dist. 2. num. 757.* sententiam Caramuelis, Palqualigi, & aliorum potius practicè esse improbabilem. Quia bonum spirituale animæ multo maioris considerationis est, quam vocis conseruatio ad vtilitatem, & commodum sustentationis vitæ, & ad inseruendum Ecclesie in cantu, & vt reddatur honorabilis apud Principes propter vocis suauitatem, hæc enim omnia ad corpus pertinent, bonum autem spirituale ad gratiæ incrementum, ergo illud propter bona & commoditates extrinsecas corporis licitum est se ipsum castrare, multò magis propter bona spiritualia animæ, at hoc non licet, vt clarè dicitur *capit. meritorium 33. dist. & cap. hi qui se 55. dist. 1.* ergo nec illud licitum erit, alias si propter lucrum, & commoditatem temporalem licet patri filium abscindere, & ipse filius licite potest consentire, & sequeretur, quod vt quis admitteretur in Regio Palatio in quo ex scripto regis non possunt interius admittere, nisi Eunuchi, vt habent multi Reges Alie, & Orientis: licitum esset se castrare, vt hanc honorem consequeretur.

consequeretur, Rufus si quis alteri magnam pecunie summam promitteret, licitum esset se abdicare, quod concedere absurdissimum est, & dignum grauissima censura.

17. Deinde membri cuiuslibet abscisso est intrinsecè mala, & prohibita iure naturali: Ergo non licet, sicut nec licet sui occidio, ad idem enim præceptum quintum decalogi vtrumque pertinet.

18. Nec obstat dicere cum Pasqualigo, negando, quòd abscisso membri sit intrinsecè mala, aliàs nunquam esset licita, etiam in extrema necessitate pro saluanda vita totius, sicut quia mendacium est intrinsecè malum; nunquam est licitum, etiam pro saluanda vita alicuius *c. super eo, de usuris*. Et sic cum aliquando sit licita mutilatio, *c. Euanuchus, c. si quis à Medicis 55. dist.* hæc non est intrinsecè, & ex obiecto mala. Verum Pasqualigus male theologizauit, quia aliàs neque homicidium non esset ex obiecto malum, neque furtum, quod Catholicè negari absolūtè nequit. Probatur sequela, quia aliquando licet hominem occidere, cum est medium ad effugiendam mortem, & est aggressor iniustus. Deinde dum quis est in vrgentissima necessitate, licet rem alienam clam surripere: Ergo si ex eo quòd in necessitate saluandi vitam, & salutem corporis licitum est se castrare, aut mutilare, colligit hic Doctor, quòd mutilatio non est intrinsecè, & ex obiecto mala, neque homicidium, aut furtum mala essent intrinsecè, & ex obiecto. Quod dici nequit, quia cum sint præcepta naturalia eorum obiecta sunt contra naturam rationalem, atque ita intrinsecè mala.

Alias rationes adducit etiam pro hac firmanda sententia doctus Hurtadus, ex quibus patet responsio ad argumenta, quæ contra me adducit Caramuel.

Ad ea verò, quæ contra me ipse asserit circa lasciuiam Spadonum, & ad expositionem *c. 19. D. Matthai* respondeo, esse contra communem sententiam Theologorum, qui in eorum fauorem adducunt plures Patres, vt visum est, & ferè omnes expositores Neotericos illius loci D. Matthai, vide etiam post hæc scripta virum eruditissimum Patrem Gudelinum *de Irregul. c. 3. q. 2. confect. 4. n. 12* qui plura asserit ad confirmationem eorum quæ superius dicta sunt.

De Restitutione propter homicidium & mutilationem.

RESOL. LXI.

An si quis occidat inuaforem excedens moderamen iustæ tutelæ, teneatur ad restitutionem? Ex part. 5. tract. 4. Ref. 44.

§. 1. Clarum est non teneri ad vllam restitutionem si quis occidat inuaforem cum moderamine iustæ tutelæ ad tuendam vitam, libertatem, honorem, diuitias, &c. vel suas, vel proximorum innocentium de quibus casibus supra satis dictum est. Difficultas oritur quando in dictis casibus non fuisset seruatum moderamen iustæ tutelæ? & affirmatiuam sententiam ex Nauarro docet Rodriguez *in sum. tom. 1. cap. 122. num. 1. Vafq. opus. de restit. c. 2. §. 4. dub. 4.* Petrus Nauarra *de restit. lib. 4. c. 1. n. 92.* Sanchez *in opus. tom. 1. lib. 1. cap. 4. dub. 9. n. 3.* Faustus *de restit. disp. 2. q. 10. num. 4.* Turrianus *in 2. 2. tom. 2. disp. 18. dub. 4.* Becanus *in 2. 2. D. Th. de iust. & iure, q. 9. de restit. concl. 2.* vbi sic ait. Qui inuaditur ab altero sine prouocatione, si iustam moderationem notabiliter excedat, ita vt mortaliter peccet occidendo suum inuaforem, tenetur integrè damna compensare. Ratio est, quia qui ita occidit, facit alteri in-

Tom. VIII.

inuriam, & est causa totius damni, sicut is qui dolo, vel lata culpa est alteri causa damni. Dices, qui alterum iniuste aggreditur, aperta vi, vel ex insidiis occidit, maiorem infert iniuriam, quam qui aggressus & rei indignitate commotus occidit aggressorem, ergo ad maiorem tenetur restitutionem, ergo si hic integrè, alter non integrè tenetur compensare, & ita sentit Angelus *ver. institutio, §. homicidia*, & quidam alij. Respondet negando consequentiam, quia quantitas restitutionis non debet estimari ex quantitate iniuriæ, sed ex quantitate damni per iniuriam mortiferam illati; itaque cum hic interuenit iniuria quæ sit peccatum mortale, damnum integrè refarciendum est. Contraarium fit in pena, quæ responderet iniuriæ, non damno. Vnde vbi fuit maior iniuria, maior quoque pena est irroganda. Ita Becanus.

2. Sed hæc opinio mihi non placet, & illam reprobant Strouersdorf *de iust. & iure in 2. 2. D. Thom. q. 68. diff. vnic. m. 2. concl. 5.* & Syluius *in 2. 2. q. 62. art. 2. quæritur 3.* Cælestinus *in comp. Theol. mor. tr. 10. c. 3. n. 3.* Comitulus *in resp. lib. 1. q. 11. n. 6.* Dico igitur quòd si quis quantumcumque iniuste inuafus occidendo, vel percutiendo excedat moderamen inculpatæ tutelæ, ad restitutionem tenetur pro ratione excessus: si enim per leuem inaduertentiam, vel aliam venialem culpam excessit modum defensionis, quod præsumendum erit, quando non ex voluntate occidit, sed animo defendendi se, vel sua, præsertim in defensione vitæ propriæ, cuius amittendæ timor strenuum quemque perturbare solet, tunc leuis quoque restitutio iniungenda erit culpa proportionata; v. g. vt præces, ac sacrificia aliqua pro occiso offerri faciat, vel alia familia. Quòd si maior excessus interuenit, maior erit restitutio exhibenda, iuxta prudentis arbitrium, vt si fortè per culpam Theologicam mortalem crasse inaduertentiæ hominem occidisset, non seruato moderamine, maior quidem, non tamen integra restitutio faciendæ erit, ac si prudens & sciens occideret, quamuis contradicat Nauarra. *cap. 15. num. 27.* & Lopius *1. part. cap. 72. §. ante penultimo*, contra Syluestrum *vbi supra*, & Sotum à Lopio citatum. Ratio est, quia ea restitutio non debetur nisi ex culpa iniustæ acceptionis, quanto ergo minor fuerit culpa, tanto minor debet esse restitutio, quæ si per crassam inaduertentiam eueniat, sub duplo minor esse fortè debet, quam si dedita opera contingat. Et hæc omnia docet Rebell. *de oblig. iust. part. 2. lib. 3. q. 12. n. 7.* Et hanc opinionem probabilem putat Lessius *lib. 2. c. 9. dub. 21. num. 135.*

3. Non desinam hic obiter adnotare quòd etiam in casu nostro Fernandez *in exam. Theo. mor. p. 1. c. 14. §. 1. n. 7.* ex Perez docet duplo minorem esse imponendam restitutionem illa, quæ imponitur ei, qui dedita opera occidit, quia duplo minor culpa.

RESOL. LXII.

An si quis occidat inuaforem rerum suarum, etiamsi recuperare eas iudicialiter possit, teneatur ad restitutionem? Ex part. 5. tr. 4. Ref. 45.

§. 1. Affirmatiuè respondet Petrus Nauarra *de restit. lib. 2. c. 3. num. 413.* vbi sic ait. Ex quibus infero quòd si ablatum esset recuperabile per iudicem non liceret occidere, tunc enim cum reuera non sit res amittenda, iniuste occideret. Ita ille, & ante illum Bartolus *in l. furem, ff. de fideiuss.* & Syluest. *ver. excommunicatio 6. not. 4. cal. 9. §. ista enim intelligi*, vide etiam Comitolum *in resp. lib. 4. q. 10. n. 17.* & Homobonum *de cal. reseru. part. 2. c. 3.*

2. Secunda sententia est Caietani affirmantis *in 2. 2. q. 64. art. 7.* quòd etiam si res recuperari possint, potest aggressus

L aggressus